

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 204/2024-21

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a sudcov Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], zastúpeného SODOMA VULGAN, spol. s r.o., Kominárska 2, 4, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B2-14C/176/2003 takto

r o z h o d o l :

- Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B2-14C/176/2003 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- Mestskému súdu Bratislava IV **p r i k a z u j e**, aby v konaní sp. zn. B2-14C/176/2003 konal bez zbytočných prietáhov.
- Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie v sume **3 000 eur**, ktoré **j e** Mestský súd Bratislava IV **p o v i n n ý** zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Mestský súd Bratislava IV **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume **582,14 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 15. apríla 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov

podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. B2-14C/176/2003. Sťažovateľ žiada, aby ústavný súd prikázal mestskému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prieťahov. Zároveň žiada o priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 8 000 eur a náhrady trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že na základe žaloby doručenej Okresnému súdu Bratislava II bolo 3. decembra 2003 začaté proti sťažovateľovi ako žalovanému v 1. rade konanie o zaplatenie sumy 2 496,37 eur s príslušenstvom z titulu nezaplatenia nájomného a služieb spojených s užívaním bytu. Uznesením z 15. októbra 2008 okresný súd pripustil zmenu žaloby tak, že sa žalobca domáha zaplatenia sumy 9 586,30 eur s príslušenstvom. Konanie je v súčasnosti vedené na mestskom súde.

3. Ústavný súd nálezom č. k. IV. ÚS 355/2020-46 z 2. decembra 2020 konštatoval v napadnutom konaní existenciu zbytočných prieťahov a porušenie základných práv sťažovateľa. V napadnutom konaní nebolo meritórne rozhodnuté ani po 3 rokoch a 4 mesiacoch od vydania uvedeného nálezu ústavného súdu.

4. Uznesením ústavného súdu č. k. IV. ÚS 204/2024-13 z 24. apríla 2024 bola ústavná sťažnosť sťažovateľa prijatá na ďalšie konanie v celom rozsahu.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažnostná argumentácia spočíva v tvrdení o existencii zbytočných prieťahov okresného súdu (v súčasnosti mestského súdu) v období od vydania nálezu ústavného súdu z 2. decembra 2020. Okresný súd 3. augusta 2020 ustanovil znalkyňu z odboru stavebníctva Ing. arch. Dagmar Jurovatú, no nedokázal zabezpečiť riadny výkon jej činnosti, preto uznesením z 5. novembra 2021 ustanovil znalkyňu Ing. Eleny Bandžákovú, ktorej určil lehotu na vypracovanie znaleckého posudku v trvaní 120 dní. Znalecký posudok bol však vypracovaný až 8. augusta 2022, teda viac ako 9 mesiacov od vydania daného uznesenia. V ostatnom období sa uskutočnili štyri pojednávania, ktoré súd opakovane odročil, pretože sa na nich ustanovené znalkyne nedostavili a súd nedokázal zabezpečiť ich súčinnosť. Najbližšie pojednávanie je nariadené na 12. júl 2024, pričom podľa sťažovateľa konanie nebude ukončené ani na ďalšom pojednávaní.

6. Podľa názoru sťažovateľa prejednávaná vec nie je po právnej stránke zložitá, keďže v nej nevystupuje viacero strán sporu a nie je v nej prítomný ani medzinárodný prvok. Postup strán sporu bol štandardný, strany sporu nespôsobili žiadne prieťahy, pričom na strane sťažovateľa bola vždy súdu poskytnutá maximálna súčinnosť.

7. Dĺžka konania spôsobuje sťažovateľovi značné ťažkosti, keďže sa už takmer 21 rokov nachádza v stave právnej neistoty týkajúcej sa svojho majetku a ak napokon daný spor prehrá, bude musieť uhradiť nemalé finančné prostriedky z titulu úrokov z omeškania, ktoré sa od začiatku sporu neprimerane navýšili v dôsledku nečinnosti súdu. Zbytočné prieťahy boli spôsobené výlučne postupom súdu, ktorý ani po 3 rokoch a 4 mesiacoch od vydania nálezu ústavného súdu vec právoplatne neukončil. Neefektívna činnosť okresného súdu spočívala predovšetkým

v nezabezpečení riadneho konania prvej ustanovenej znalkyne, ako aj v nezabezpečení účasti znalkýň na pojednávaniach. S prihliadnutím na uvedené je evidentné, že napriek príkazu konať, ktorý bol zakotvený v náleze ústavného súdu, okresný súd (v súčasnosti mestský súd) opakovane porušil svoju povinnosť, čím porušil označené práva sťažovateľa podľa ústavy a dohovoru.

III.

Vyjadrenie mestského súdu a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie mestského súdu:

8. Podpredseda mestského súdu vo svojom vyjadrení zrekapituloval priebeh napadnutého konania od rozhodnutia ústavného súdu č. k. IV. ÚS 355/2020-46 z 2. decembra 2020. Je toho názoru, že mestský súd priebežne a pravidelne realizoval súdne úpravy adekvátne aktuálnemu stavu procesnej situácie v spise. Po vypracovaní znaleckého posudku ustanovenou znalkyňou, jeho následného doručenia stranám sporu a vypracovaní uznesenia o priznaní znalečného, smeroval postup súdu k rozhodnutiu vo veci samej. V spore boli nariadené viaceré termíny pojednávania. V merite veci nie je dosiaľ právoplatne rozhodnuté, najmä v súvislosti s nariadeným znaleckým dokazovaním, s ktorým však strany sporu súhlasili, napokon predložili súdu aj otázky na znalca. Na základe už uvedených skutočností podpredseda mestského súdu považuje ústavnú sťažnosť za nedôvodnú.

III.2. Replika sťažovateľa:

9. Vzhľadom na obsah spisu a vyjadrenie mestského súdu ústavný súd nepovažoval za potrebné vyzývať sťažovateľa na zaujatie stanoviska k vyjadreniu mestského súdu a pristúpil k meritórnemu posúdeniu dôvodnosti ústavnej sťažnosti.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

10. Podstata námietok sťažovateľa v súvislosti s namietaným porušením jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote je založená na nekonaní, resp. neefektívnej činnosti okresného súdu (v súčasnosti mestského súdu) v napadnutom konaní v období po právoplatnosti nálezú ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 355/2020, teda od 19. januára 2021.

11. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 302/2020).

12. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote vychádza z ustálenej judikatúry, podľa ktorej je účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej

sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu.

13. Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (m. m. II. ÚS 21/01, I. ÚS 251/05). Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník (strana sporu) obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vychádza najmä zo zásady vyplývajúcej z čl. 17 a § 157 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). V zmysle čl. 17 CSP „súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb“ a v zmysle § 157 ods. 1 CSP „súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania“.

14. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou spravidla zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú (i) právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, (ii) správanie účastníka súdneho konania a (iii) postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESĽP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa.

15. Predmetom napadnutého konania je zaplatenie sumy 9 586,30 eur s príslušenstvom z titulu nájomného a služieb spojených s užívaním bytu žalobcu za obdobie od októbra 2000 do decembra 2002 sťažovateľom a jeho manželkou. Po právnej stránke ide o vec patriacu k štandardnej rozhodovacej agende všeobecných súdov. Ústavný súd už v náleze č. k. IV. ÚS 355/2020-46 konštatoval, že po skutkovej stránke je možno priznať sporu určitú mieru skutkovej zložitosti, ktorá však nie je objektívne spôsobilá ospravedlniť celkovú dĺžku napadnutého konania.

16. Pri hodnotení správania sťažovateľa ústavný súd po preskúmaní súdneho spisu konštatuje, že správanie sťažovateľa v rozhodnom období, teda v období od januára 2021, nemalo zásadný vplyv na celkovú dĺžku napadnutého konania.

17. Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v napadnutom konaní došlo v období od 19. januára 2021 k zbytočným prietahom, bol postup konajúceho súdu. Mestský súd napriek ústavnému príkazu konať bez zbytočných prietahov vykonal prvý procesný úkon až po 10 mesiacoch od právoplatnosti predmetného nálezu, keď uznesením z 5. novembra 2021 zmenil súdneho znalca. Ustanovená znalkyňa napriek súdom určenej 60-dňovej lehote vypracovala a súdu doručila znalecký posudok až 8. augusta 2022, teda po 9 mesiacoch. V konaní bolo v uvedenom období určených 5 termínov pojednávaní, ktoré sa však v dôsledku nedostavenia sa súdnych znalkýň neuskutočnili. Z prehľadu procesných úkonov ani z vyjadrenia podpredsedu mestského súdu nevyplýva žiadna objektívna prekážka, ktorá by spochybnila argumenty sťažovateľa v ústavnej sťažnosti, a tým by ozrejmila nečinnosť okresného súdu (v súčasnosti mestského súdu) pri neposkytnutí súčinnosti znalkýň. Ústavný súd nemôže akceptovať

ani argument mestského súdu, ktorý ospravedlňoval svoju pasivitu súhlasom strán sporu s výsluchom znalca. Zodpovednosť za zbytočné prietahy, ktoré vznikli v dôsledku nedostatočnej súčinnosti ustanoveného súdneho znalca, nesie primárne mestský súd, ktorému procesné normy na tento účel poskytujú procesné nástroje (vrátane poriadkového opatrenia podľa § 102 CSP), ktoré využité neboli.

18. Ústavný súd preto konštatuje, že postupom mestského súdu v napadnutom konaní v období po právoplatnosti nálezú ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 355/2020 (od 19. januára 2021, pozn.) bolo opätovne porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezú).

19. Vzhľadom na skutočnosť, že v napadnutom konaní dosiaľ nebolo právoplatne rozhodnuté, ústavný súd opakovane prikázal mestskému súdu, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných prietahov (bod 2 výroku tohto nálezú).

V.

Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

20. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04, IV. ÚS 302/2020). Sťažovateľ žiadal o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 8 000 eur. Ústavný súd považoval v okolnostiach prejednávanej veci za primerané priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 3 000 eur, ktoré mu je mestský súd povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezú (bod 3 výroku tohto nálezú). V prevyšujúcej časti požadovaného finančného zadosťučinenia návrhu sťažovateľa nevyhovel (bod 5 výroku tohto nálezú).

VI.

Trovy konania

21. Ústavný súd podľa § 73 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) uložil mestskému súdu povinnosť nahradiť sťažovateľovi trovy konania. Sťažovateľ si vyčíslil trovy konania za 2 úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, písomné podanie ústavnej sťažnosti) v hodnote po 228,83 eur a režijný paušál v hodnote po 13,73 eur a príslušnú daň z pridanej hodnoty. Ústavný súd preskúmal vyúčtovanie podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Aktuálna výška tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby pri zastupovaní pred ústavným súdom je 1/4 výpočtového základu (§ 11 ods. 3 vyhlášky). Keďže uplatnený nárok na náhradu trov neprekračuje tarifnú odmenu, priznal ústavný súd sťažovateľovi náhradu podľa jeho vyúčtovania. Celková výška trov podľa vyúčtovania je v sume 485,12 eur, k tomu patrí daň z pridanej hodnoty vo výške 97,02 eur, pretože právny zástupca sťažovateľa preukázal, že je registrovaným subjektom pre jej platbu. Priznanú náhradu trov konania v sume 582,14 eur

je mestský súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. mája 2024

Libor Duľa
predseda senátu